

Obrázek P4.1 Konstrukce indexu – příklad otázky z učitelského dotazníku

Účastnili jste se během posledních 12 měsíců některé z následujících aktivit?		
(V každém řádku vyberte prosím jednu odpověď.)		
	Ano	Ne
Studium ke zvýšení kvalifikace (např. bakalářské, magisterské nebo doktorské studium)	TC020Q01NA01 ☐	TC020Q01NA02 ☐
Zapojení do skupiny učitelů, která se specializuje na další vzdělávání učitelů	TC020Q02NA01 ☐	TC020Q02NA02 ☐
Individuální nebo skupinový výzkum na téma, které je zajímavé z hlediska vaší profese	TC020Q03NA01 ☐	TC020Q03NA02 ☐
Mentorování a/nebo vzájemná hospitace či koučování oficiálně organizované vaší školou	TC020Q04NA01 ☐	TC020Q04NA02 ☐
Četba odborné literatury (např. časopisů, výzkumných prací, akademických prací)	TC020Q05NA01 ☐	TC020Q05NA02 ☐
Neformální rozhovor s kolegy na téma, jak zlepšit vaši výuku	TC020Q06NA01 ☐	TC020Q06NA02 ☐

Odpovědi respondentů byly rekódovány tak, aby výsledná proměnná PRODT20 nabývala dvou hodnot: 1. učitel se zúčastnil některé aktivity profesního rozvoje (případ, kdy učitel odpověděl alespoň na jednu z uvedených položek kladně) a 2. učitel se nezúčastnil žádné aktivity profesního rozvoje (případ, kdy učitel u všech uvedených položek vybral možnost „Ne“).

Škály

Škály jsou v šetření PISA konstruovány na základě tzv. IRT statistických modelů (Item Response Theory, česky Teorie odpovědi na položku). Konkrétně se jedná o jednoparametrický Raschův model pro dichotomické položky a o model s částečným počtem bodů (Partial Credit Model) pro otázky s více než dvěma kategoriemi. Škály jsou standardizovány tak, aby průměrná hodnota OECD byla 0 se směrodatnou odchylkou 1. Znamená to, že např. průměrný žák OECD bude mít hodnotu škály 0, přičemž dvě třetiny všech žáků OECD budou spadat mezi hodnoty škály -1 a 1. Kladná hodnota na dané škále neznamená, že výsledek respondentů v dané zemi je lepší ve srovnání s průměrem OECD, a stejně tak záporná hodnota nepoukazuje na horší výsledek. Výsledek na škále je třeba interpretovat spíše jako pozitivnější, resp. negativnější trend v odpovědi respondenta, např. jako vyšší či nižší socioekonomický status, než je průměr žáků OECD. Protože jednou z hlavních přidaných hodnot šetření PISA je možnost rozsáhlé mezinárodní komparace, jsou všechny škály konstruovány tak, aby takové srovnání jednotlivých zemí umožnily. Pro škály, které byly v nezměněné podobě použity v cyklech PISA 2006 a PISA 2015, je zajištěna rovněž srovnatelnost výsledků v čase.

Jako příklad škálování informací z žakovského dotazníku uveďme předpoklady žáků pro týmové řešení problému. Týmové řešení problému, kterému je věnována první část této publikace, tvoří v cyklu PISA 2015 samostatnou testovou doménu. Aby bylo možné získané výsledky lépe interpretovat, obsahuje žakovský dotazník baterii otázek věnujících se tématu spolupráce mezi žáky. Žáci vyjadřovali míru souhlasu se sadou výroků na čtyřstupňové Likertově stupnici (kategorie „rozhodně nesouhlasím“, „nesouhlasím“, „souhlasím“, „rozhodně souhlasím“). Na základě jejich odpovědí byly zkonstruovány dvě škály: